

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA¹⁾**
z dnia ..... 2010 r.
**zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia
odwykowego przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających oraz składu, trybu
powoływania i zadań komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających**

Na podstawie art. 201 § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

W rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających oraz składu, trybu powoływania i zadań komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających (Dz. U. z 2004 r. Nr 179, poz. 1854, z 2007 r. Nr 18, poz. 113 oraz z 2009 r. Nr 22, poz. 127) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) warunki zabezpieczenia zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających.”;
- 2) w § 7 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
„4) analiza informacji o liczbie dostępnych miejsc w zakładach psychiatrycznych i zakładach leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających.”;
- 3) w § 8 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
„2. Opinię, o której mowa w ust. 1 pkt 2, Komisja wydaje w terminie 21 dni od dnia wpłynięcia wniosku.”;
- 4) § 9 otrzymuje brzmienie:
„§ 9. Kierownik zakładu psychiatrycznego lub zakładu leczenia odwykowego zawiadamia właściwy sąd oraz Komisję o przyjęciu sprawcy w celu wykonania środka zabezpieczającego. O wypisaniu sprawcy kierownik zakładu zawiadamia Komisję.”;
- 5) załączniki nr 1-4 do rozporządzenia otrzymują brzmienie określone w [załącznikach nr 1-4](#) do niniejszego rozporządzenia;
- 6) uchyla się załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 2.

Zakłady psychiatryczne i zakład leczenia odwykowego, o których mowa w:

- 1) załączniku nr 1 do niniejszego rozporządzenia w lp. 12, 19, 20 i 23,
- 2) załączniku nr 4 do niniejszego rozporządzenia w lp. 3

§ 3.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ZDROWIA

w porozumieniu:

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

¹⁾Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej - zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. Nr 216, poz. 1607).

²⁾Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1318, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 111, poz. 1194 i Nr 151, poz. 1686, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 121, poz. 1033 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1363 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 123, poz. 849, z 2008 r. Nr 96, poz. 620 i Nr 214, poz. 1344 oraz z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 22, poz. 119, Nr 98, poz. 817, Nr 62, poz. 504, Nr 115, poz. 963, Nr 190, poz. 1475, Nr 206, poz. 1589.

UZASADNIENIE

Nowelizacja rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających oraz składu, trybu powoływania i zadań komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających (Dz. U. Nr 179, poz. 1854, z późn. zm.) ma na celu:

- 1) dostosowanie zawartych w rozporządzeniu wykazów zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego oraz określonej w tych wykazach pojemności poszczególnych zakładów do zwiększających się potrzeb w zakresie wykonywania orzeczeń o zastosowaniu środka zabezpieczającego oraz do zmian organizacyjnych jakim podlegają przedmiotowe zakłady,
- 2) usprawnienie prac komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających,
- 3) zapewnienie sprawnej współpracy zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego, sądów oraz komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających, w celu zapewnienia możliwości efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów i ograniczenia przypadków oczekiwania przez skazanych na miejsce w odpowiednim zakładzie.

Zaproponowany w nowelizowanym rozporządzeniu nowy podział zakładów o wzmocnionym zabezpieczeniu na zakłady psychiatryczne dysponujące wzmocnionymi warunkami zabezpieczenia (zał. 2) oraz zakłady leczenia odwykowego dysponujące wzmocnionymi warunkami zabezpieczenia (zał. 4), wraz z jednoczesnym wskazaniem liczby łóżek przypadających na kobiety i mężczyzn, stanowi rozwiązanie problemów wynikających z dotychczasowego łącznego wyliczenia zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego dla kobiet (dotychczasowy zał. 5). Wspólne wymienienie tych zakładów, bez rozróżnienia liczby miejsc przeznaczonych na leczenie psychiatryczne i leczenie odwykowe, stanowiło problem przy kontraktowaniu świadczeń przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

W załączonych do niniejszego rozporządzenia projektach załączników wprowadzone zostały zmiany w zakresie liczby i pojemności poszczególnych zakładów postulowane przez zakłady i ich organy założycielskie. Zgodnie z wnioskiem samorządu województwa dolnośląskiego, wszystkie miejsca przeznaczone do wykonywania środka zabezpieczającego z terenu tego województwa zostały skoncentrowane w szpitalu w Lubiążu, wykreślono natomiast zakłady w Stroniu Śląskim, Sieniawce, Krośnicach i Bolesławcu (o wzmocnionym zabezpieczeniu). Zgodnie z wnioskiem szpitala w Warcie, zwiększono o 10 liczbę łóżek przeznaczonych w tym szpitalu do wykonywania środka zabezpieczającego w warunkach podstawowego zabezpieczenia (do 30). O 67 łóżek zwiększono liczbę miejsc w szpitalu w Rybniku (do 92) oraz w szpitalu w Jarosławiu o 40 łóżek (do 60). Dostosowano także liczbę miejsc w Szpitalu w Radomiu do jego faktycznych możliwości, ustalając ją na poziomie 30 łóżek. Zgodnie z wnioskiem Szpitala w Gorzowie Wielkopolskim zwiększono liczbę miejsc na oddziale o wzmocnionym zabezpieczeniu dla mężczyzn o 5 (do 55) przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby miejsc na oddziale kobiecym o 5 (do 30).

W związku z rozstrzygnięciem konkursu na wybór realizatorów programu zdrowotnego „Psychiatryczna opieka zdrowotna na lata 2009-2013” w zakresie zadań na rok 2009 i 2010, zgodnie z podpisanymi umowami, zwiększono również liczbę miejsc w szpitalach w: Gorzowie Wielkopolskim (25 łóżek na oddziale odwykowym o wzmocnionym zabezpieczeniu), Branicach (20 łóżek na oddziale o wzmocnionym zabezpieczeniu) oraz Choroszczy (70 łóżek na oddziale o podstawowym zabezpieczeniu i 40 łóżek na oddziale odwykowym o wzmocnionym zabezpieczeniu). Wynikiem wejścia w życie zaproponowanych regulacji będzie zwiększenie liczby dostępnych miejsc w zakładach o podstawowym zabezpieczeniu o 117, a w zakładach o wzmocnionym zabezpieczeniu o 45.

Wobec przekształcenia jednego z oddziałów Regionalnego Ośrodka Psychiatrii Sądowej w Gostyninie-Zalesiu w oddział obserwacyjny dla sprawców przestępstw skierowanych przeciwko wolności seksualnej zmniejszona została, wskazana w załączniku nr 3 do rozporządzenia, pojemność tego zakładu. Zgodnie z projektem, pojemność tego ośrodka wynosić będzie 48 łóżek, co oznacza spadek o 16 łóżek.

Usprawnieniu prac komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających służy, z jednej strony wprowadzony w nowym § 8 ust. 2 wymóg wydawania przez Komisję opinii w terminie 21 dni od otrzymania stosownego wniosku, z drugiej strony określony w znowelizowanym § 9 obowiązek zawiadamiania Komisji o przyjęciu i zwolnieniu sprawcy z zakładu. W chwili obecnej Komisja nie dysponując rzetelnymi i aktualnymi danymi o liczbie wolnych miejsc w poszczególnych zakładach, wydając swoje opinie musiała bazować na dobrowolnych, nieregulacyjnych i niespójnych informacjach uzyskiwanych ze szpitali. Wobec faktu, iż pomiędzy wydaniem opinii przez Komisję a skierowaniem do wykonania orzeczenia sądu o umieszczeniu w zakładzie zamkniętym mija często kilka miesięcy, Komisja nie miała możliwości przewidzenia, czy w dacie doprowadzenia sprawcy do zakładu

w zakładzie tym będą wolne miejsca. Wprowadzenie obowiązku powiadamiania, przez kierownika zakładu o przyjęciu i zwolnieniu sprawcy z zakładu, w połączeniu z określonym w projektowanym § 7 pkt 4 nowym zadaniem Komisji, polegającym na dokonywaniu stałej analizy informacji o dostępnych miejscach w poszczególnych zakładach, pozwoli na zapewnienie sprawnego wykonywania orzeczeń o zastosowaniu środka zabezpieczającego.

Wskazana w projekcie data wejścia rozporządzenia w życie, jak również okres dostosowawczy określony w § 2, wynikają z konieczności możliwie szybkiego zwiększenia liczby dostępnych miejsc w zakładach psychiatrycznych i zakładach leczenia odwykowego, przy jednoczesnym uwzględnieniu faktu, iż rozpoczęcie wykorzystywania nowopowstałych miejsc możliwe będzie po zawarciu przez zakłady umów z Narodowym Funduszem Zdrowia, oraz możliwości finansowych Funduszu. Dlatego też, zgodnie z § 2 projektu rozporządzenia, zwiększenie liczby miejsc na oddziałach o podstawowym zabezpieczeniu w szpitalach w Rybniku, Warcie, Jarosławiu i Choroszczy oraz oddziale odwykowym w szpitalu w Choroszczy zostanie dokonane do końca 2010 r. Pozostałe zmiany w pojemnościach poszczególnych zakładów, zgodnie z § 3 projektu rozporządzenia, wejdą w życie po upływie 30 dni od jego ogłoszenia.

Przedmiot projektu regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Z chwilą przekazania projektu rozporządzenia do uzgodnień międzyresortowych, projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej, stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337). Uprawnione podmioty nie zgłosiły chęci udziału w pracach nad projektem.

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja

Projektowana regulacja obejmuje swoim zakresem:

- 1) osoby, wobec których sąd orzekł umieszczenie w zakładzie psychiatrycznym lub zakładzie leczenia odwykowego,
- 2) organy administracji publicznej, w tym Ministra Zdrowia i utworzone przez niego jednostki budżetowe – Regionalne Ośrodki Psychiatrii Sądowej;
- 3) jednostki samorządu terytorialnego – samorządy województw, będące organami założycielskimi stacjonarnych zakładów psychiatrycznej opieki zdrowotnej;
- 4) sądy i organy ścigania;
- 5) wymienione w projekcie zakłady psychiatryczne i zakłady leczenia odwykowego;
- 6) Narodowy Fundusz Zdrowia

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych

Przedmiotowa regulacja została przekazana do konsultacji:

- 1) Federacji Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia;
- 2) Forum Związków Zawodowych;
- 3) Fundacji im. Stefana Batorego;
- 4) Helsińskiej Fundacja Praw Człowieka;
- 5) Instytutowi Psychiatrii i Neurologii;
- 6) Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- 7) Konfederacji Pracodawców Polskich;
- 8) Konsultantowi Krajowemu w dziedzinie psychiatrii;
- 9) Konsultantowi Krajowemu w dziedzinie psychologii klinicznej;
- 10) Konsultantowi Krajowemu w dziedzinie seksuologii;
- 11) Konwentowi Marszałków Województw RP;
- 12) 12) Krajowej Izbie Gospodarczej;
- 13) Marszałkom województw;
- 14) Naczelnej Radzie Lekarskiej;
- 15) Naczelnej Radzie Pielęgniarek i Położnych;
- 16) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
- 17) Ogólnopolskiemu Związkowi Zawodowemu Lekarzy;
- 18) Ogólnopolskiemu Związkowi Zawodowemu Pielęgniarek i Położnych;
- 19) Polskiemu Towarzystwu Psychiatrycznemu;
- 20) Polskiemu Towarzystwu Psychologicznemu;
- 21) Polskiemu Towarzystwu Seksuologicznemu;
- 22) 22) Sekretariatowi Ochrony Zdrowia KK NSZZ „Solidarność”;
- 23) Związkowi Powiatów Polskich,
- 24) Związkowi Województw RP

- a także zamieszczona na stronach internetowych Ministerstwa Zdrowia, w tymw Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbiningowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337).

Zgłoszone podczas konsultacji uwagi dotyczyły przede wszystkim zaproponowanych w projekcie minimalnych poziomów zatrudnienia w poszczególnych grupach personelu zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego oraz zmian w regulaminie organizacyjno-porządkowym wykonywania środków zabezpieczających. Uczestnicy konsultacji, przede wszystkim organy założycielskie zakładów, z jednej strony sprzeciwiali się zaproponowanym rozwiązaniom szczegółowym (co wynikało przede wszystkim z bardzo zróżnicowanej struktury zatrudnienia w podległych im zakładach – struktura ta musiałaby zostać ujednoczona w skali kraju), z drugiej wnieśli wiele uwag i propozycji rozszerzenia zakresu nowelizacji (np. propozycje wprowadzenia dodatkowych uprawnień dla personelu zakładów do kontroli odwiedzających). Zgłoszone uwagi i propozycje wykraczały poza zakres upoważnienia do wydania rozporządzenia i nie mogły zostać uwzględnione.

Dlatego też, w wyniku przeprowadzonych konsultacji, z zakresu przedmiotowego projektowanej nowelizacji wyłączone kwestie dotyczące zmian w warunkach zabezpieczenia, jakimi muszą dysponować zakłady o wzmocnionym i maksymalnym zabezpieczeniu oraz propozycje zmian w regulaminie organizacyjno-porządkowym wykonywania środka zabezpieczającego. Pozostawiono jedynie te zmiany, które spotkały się z aprobatą i są konieczne dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania systemu środków zabezpieczających.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Projektowana regulacja będzie miała wpływ na sektor finansów publicznych w zakresie wysokości wydatków przeznaczonych na wykonywanie środków zabezpieczających w warunkach podstawowego i wzmocnionego zabezpieczenia. Zwiększeniu liczby miejsc w zakładach, w których wykonywane są środki zabezpieczające, spowoduje konieczność wzrostu wydatków Narodowego Funduszu Zdrowia na świadczenia opieki zdrowotnej w zakresie psychiatrii i leczenia uzależnień o łączną kwotę 7,7 mln zł rocznie, przy czym wydatki te ponoszone będą po zawarciu umów z poszczególnymi zakładami od 2011 r.

Wysokość nowopowstałych wydatków została oszacowana na podstawie stawek za poszczególne rodzaje świadczeń wynikających z kontraktów na 2009 r.

W kontraktach tych wartość osobodnia na oddziale psychiatrii sądowej o podstawowym zabezpieczeniu została wyceniona na ok. 150 zł (Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Lubiążu - 149 zł/dobę, Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie -149 zł/dobę, Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Warcie - 149 zł/dobę, Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku -

146 zł/dobę). Natomiast wartość osobodnia na oddziale o wzmocnionym zabezpieczeniu kształtowała się na poziomie około 195 zł (Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Lubiążu - 189 zł/dobę, Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie - 180 zł/dobę, Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzkim w Gorzowie Wlkp. - 207 zł/dobę, Samodzielny Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Branicach - 171 zł/dobę, Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny w Lublińcu - 202 zł/dobę).

W wyniku wejścia w życie projektowanych przepisów zostanie utworzonych 117 nowych miejsc na oddziałach o podstawowym poziomie zabezpieczenia (42705 osobodni rocznie) i 45 miejsc na oddziałach o wzmocnionym zabezpieczeniu (31025 osobodni rocznie). Przy wskazanych powyżej stawkach za osobodzień i przy założeniu 80% wykorzystania miejsc roczny koszt świadczeń zdrowotnych udzielanych w nowopowstałych oddziałach wyniesie odpowiednio: 5,15 mln zł w oddziałach o podstawowym zabezpieczeniu i 2,55 mln zł w oddziałach o wzmocnionym zabezpieczeniu.

Nałożony na komisję psychiatryczną do spraw środków zabezpieczających nowy obowiązek, polegający na gromadzeniu i analizie danych o liczbie wolnych miejsc w poszczególnych zakładach wykonujących środki zabezpieczające, wymagać będzie m.in. stworzenia odpowiedniego narzędzia informatycznego (programu) i jego późniejszej obsługi oraz działań mających na celu pozyskanie danych z poszczególnych zakładów. Wysokość wydatków wynikających z powyższych zadań nie przekroczy kwoty 10 tys. zł rocznie (15 tys. zł w pierwszym roku) – wydatki te będą miały charakter wydatków bieżących (zakup usług) i ponoszone będą z budżetu jednostki obsługującej komisję (obecnie Regionalny Ośrodek Psychiatrii Sądowej w Gostyninie-Zalesiu). Oznacza to konieczność zwiększenia środków finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie przedmiotowej jednostki o wskazane powyżej kwoty. Wydatki te zostaną sfinansowane z budżetu części 46 – Zdrowie, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia.

Ostateczna wysokość wskazanych powyżej obciążeń dla budżetu państwa i budżetu Narodowego Funduszu Zdrowia uzależniona będzie od daty wejścia rozporządzenia w życie.

Nie przewiduje się wydatków na realizację postanowień rozporządzenia z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Regulacje zaproponowane w projekcie nowelizacji ustawy nie będą miały wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Regulacja ta nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Regulacja ta nie będzie miała wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Wpływ regulacji na ochronę zdrowia

Projektowana regulacja przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa publicznego, ochrony życia i zdrowia obywateli, poprzez zapewnienie właściwych warunków leczenia i izolacji osób będących sprawcami czynów zabronionych o znacznej społecznej szkodliwości. Zaproponowane rozwiązania usprawnią również proces umieszczania sprawców w odpowiednich zakładach, skróceniu ulegnie zatem czas oczekiwania przez sprawców na otrzymanie odpowiedniej pomocy i rozpoczęcie terapii.